

Hasonló esetet, mely ezt a theoriát megerősíteni látszik, közölt legújabbán *Schulz G. L.* ¹⁾, aki megtermékenyítés céljából tüllzsákban *Bombyx quercus* nőtényt kötött ki. Rövid idő múlva úgy a zsák, mint a fatörzs, melyen az lógott, számos hím-től el volt lepve. S midőn ezeket elűzte, három pár hímet talált copulában

Megemlítendő végül, hogy *Thiele H.* Berlinben, Turkesztanból *Parnassius Charltonius var. princeps* hímet kapott, a mely az úgynevezett „tojóedényt“ viselte, a mely különben csak megtermékenyített nőtényeknél található. Minthogy ez a „tojóedény“ a párzó hím váladéka, bizonyos, hogy a szóban forgó példányon más hím a copulát véghez vitte. *A. Aigner Lajos.*

Eperjesi lepke-fajváltozatok.

II.

Melitaea Phoebe Kn. Eltérő nőtény, melynél a felső szárny középsávjai nincsenek megszakítva, hanem a tőtől a külszegély felé hosszú, szétfolyó pettyek húzódnak át rajtuk; az alsó szárny rendes, de jóval sötétebb és szélesebb sávok által csaknem egészen barnává válik. Ez a példány a második (nagyobb) ivadékhöz tartozik, a mely itt augusztusban repül, holott május végén és június elején a *var. nana Stgr.* található, a mely a törzsfajnál felényivel kisebb.

M. trivia Schiff. nálunk két ivadékban, május és augusztus havában röpül sokféle eltérésben. A májusi példányok nagyok és sötétek; az augusztusiak pedig kisebbek, világosabbak s a *var. et ab. nana*-hoz (Stgr.) tartoznak. Az utóbbinak két eltérése említendő: 1) ♀, világos, összes sávjai és pettyei nagyobbak, a mellső szegély a szárny hegyéhez közel és maga ez utóbbi fehéres; az alsó szárnyon egy sor fehéres holdacska, melyeken fekete nagy pettyek állanak. 2) világos példány, melynél a sávok egészen apró pontokból állnak; alsó szárnya sötétebb, sávjai és pettyei hosszúkásak. Fonák oldalán a felső szárny világosabb, szintén kisebb pettyekkel, az alsó szárny pedig csaknem fehér, sávjait apró fekete és sárga pontok jelzik.

M. didyma O. május és augusztusban két ivadékban nagy mennyiségben röpül. A számos eltérés közül itt csak a következőket említem fel: 1) Világos sárga ♂, mint a *var. occidentalis Stgr.*,

¹⁾ Sitz.-Ber. Berl. Ent. Ver. 1898.

csak a felső szárny a kül-szegély, az alsó szárny pedig a belsziegély felé fehères sárga, igen kevés apró fekete pettyel; fonák oldala a törzsfajénál világosabb; 2) ♂, sötét sárgás vörös színe a felső szárny külszegélybeli felét foglalja el és rajzot nem mutat; a tő felé levő két sáv hosszúkás nagy pettyekből áll, a melyek az alsó szárnyon folytatódnak; ♀, olyan mint a *var. graeca Stgr.* még nagyobb és szélesebb pettyekkel és sávokkal, úgy hogy felülete csaknem fekete: fonák oldalán is nagycbbak a pettyek; 4) ♂, melynek felső szárnya csaknem fekete, mivel az alapszín csupán a mellső szegélyen tő felől, és az erek mentén tör át; fonák oldala feketésen behintett, rajzai többé-kevébbé elmosódotak; 5) ♀♀: felső szárnyuk igen különböző rajzú, fekete sávjaik szétfolyók, úgy hogy csaknem mindig több a fekete szín; alsó szárnyuk némelykor szabályos, némelykor pedig olyanok mint a felső szárny; ♀♀, szintúgy mint az előbbieik, de a sárga alapszín csakis az alsó szárny tövénél látható némileg, úgy hogy a felület csaknem egészen zöldes feketének tetszik.

M. Athalia Rott. a környéken már júliusban, a hegy-ségben pedig augusztusban igen különböző eltérésekben található, ezek közt a következő már leírt aberratiók és variatiók: *ab. corythalia Hb.* és *ab. navarina de Selys* a Branyiszkóban, *ab. Aphaea Hb., var. berisalensis Rühl* és *var. samonica Ries.* Eperjes környékén. A Branyiszkó-hegységben szép eltérést fogtam, melynek felső szárnya egészen feketés barna, szegélybeli barna sávval, mint az *ab. navarina*, alsó szárnya pedig olyan mint a törzsfajé, csak tövén sötétebb.

M. Aurelia Nick. nálunk gyakori. Találtam közte oly eltérést, mely nem tökéletesen az *ab. et. var. britomartis Assm.*, mivel felülete az *Aurelia*-éra emlékeztet; fonák oldala szerint azonban a fajváltozathoz tartozik, mivel az egészen olyan, mint a *M. dictynna Esp.-nél.* A sáv azonban, melyben a fekete pontok állnak, csak 7 pettyet mutat, holott a *britomartis*-nak 8—9 pettye van; azonkívül a barna harántsávok is jóval sötétebbek. A *var. rhaetica Frey* itt oly nagy mint a törzsfaj, melynek a felület rajza is megfelel; az alsó szárny fonák oldalán azonban a középsáv s a többeli foltok egészen feherek, csaknem ezüstös csillogásúak.

Argynnis Euphrosyne L. gyakori. Hébe-hóba fordul elő oly eltérés, melynél a tő felé levő sávok és pettyek nagyok s egymásba folyók. Van egy példányom (♂), mely egészen kormos, és csak a külszegély sávja, melyben a félholdak és kerek pettyek vannak, mutatja a sárga alapszín; a felület többi része, a tő felé

teljesen fekete, csakhogy az alapszín 1—2 kormos helyen áttetszik. Fonák oldalán igen nagy egybefolyó fekete foltok láthatók. Ennek ellentétei oly világos sárga példányok (kivált ♀♀), melyek a felső szárny belszegélyén s innen a külszegély feléig csaknem fehéresek. Végül találkozik a Branyiszköban egészen kicsiny sötét alak, mely csaknem olyan mint a *var. Fingal Hbst.*

A. Lathonia var. valdensis Esp. Nemcsak az alsó szárny fonák oldala mutat egybefolyó nagy ezüstfoltokat, hanem a felső szárny felületén és fonák oldalán levő fekete pettyek is egybeolynak.

A. Aglaja L. Igen világos példányok, melyeknél a fekete rajzok és pettyek igen redukálva vannak. Az *ab. arvernensis Guill.* is előfordul s az előbbinek ellentéte: összes rajzai kétszer akkorák mint a törzsfajnál, — tő felé egészen kormos-fekete. Vannak példányaim, melyek a *var. Aemilia Acerbi*-hez közel állnak. A ♂ csaknem egészen fekete, csupán a két szárny külszegélyén tetszik át az alapszín hosszúkás, homályos sárga pettyek alakjában, a melyek a felső szárny mellső szegélyén is mutatkoznak. Fonák oldalán a felső szárnyon az alapszín rajztan, s a tő felé az egész középtérsén át erős hosszú foltok húzódnak; az alsó szárnyon levő ezüst pettyek tő felé egybe folyók, míg azok a középtérsén és a szegélyen világosabb és sötétebb zöldesek, hosszúkásak, itt-ott ezüst csillogásúak.

A. Paphia L. Egyik ♀ különben rendes, alsó szárnyán azonban a fekete pettyek fele, a belszegély felé, pirosos ezüst csillogású; fonák oldalán is ily pirosos csillogású.

Erebia Madusa F. Hegyeink közt előfordulnak oly eltérések, melyeknél a felső szárny vöröses vagy sárgás sávja igen széles, és kivált tő felé terjeszkedik, sőt csaknem az egész szárnyat elfoglalja, pl. úgy mint *E. Gorge v. triopes*-nél. Alsó szárnya szabályos. — Más eltérésnél a felület és fonák oldal egyszínű sötétbarna, ez alapszínben számtalan fekete pont és petty mutatkozik. A nagy fekete szemeknek erős fehér pupillája van, a melyek külön-külön vörös karimával vannak ellátva, szinte azt hinné az ember, hogy *E. Stygne O.*, hogyha ennek a fajnak nem lenne sávja, mely a fehér pupillás szemeket bekeríti.

E. Aethiops Esp. Eltérés (♂), mely a rendes példányoknál felével kisebb és sajátságos kávésbarna színű. Keskeny sávja sárgás; a felső szárnyon csak a 4. és 5. sejtben látszik egybefüggő apró pupillás két szem. Az alsó szárny sávja alig észrevehető pupillátlan sárga foltokból áll. Ez az eltérés csupán az alsó szárny fonák oldalán levő valamivel világosabb sáv által emlékeztet némileg a törzsfajra.

E. Ligea L. Hegyeink közt, de csak a völgyekben fordul elő jókora nagy példányokban, melyek alapszíne feketés barna, sávja pedig széles. *Var. Adyte* Hb. valamivel kisebb és világosabb; alsó szárnyának fonák oldalán a sáv agyagsárgás vagy csaknem fehéres színű. Kisebb példányai az *E. Euryale*-től igen nehezen megkülönböztethetők, mivel felületük inkább ennek, és csak fonák oldaluk a *var. Adyte*-nek felel meg.

E. Euryale Esp. közt a következő eltérések akadnak: *ab. ocellaris* Spr., mely azonban nem mindig felel meg a leírásnak, a mennyiben számos példánynál az apró vörös pettyek nem mutatnak fekete pontot. A *var. Philomela* Esp.-nek számos eltérése van. A sávok csupán oly pettyekből állnak, melyek vagy rajztalanok, vagy szemük vak, avagy csak fekete pontot mutat; fonák oldalukon a rendes sáv sárgás vagy fehér, erősen csipkézett; azonkívül tő felől még egy fehéres sáv tűnik fel.

Mindezen *Erebia*-eltérések július végén a Branyiszkó hegy-ségben, a hegyek tetején fordulnak elő, ahol az erdő megszűnt és nagy rétek terülnek el.

Satyrus Dryas Sc. nálunk nagyon változik. A felső szárny fonák oldalán levő szemek csaknem mindig vöröses-sárga keretűek, és számos példánynál a szemek közt fehéres vonalkák mutatkoznak. Az alsó szárny fonák oldalán a ♀-nél erősebb, a ♂-nél gyöngébb, tisztán kivehető fehér sáv van; a felületen is többnyire kék pupillás szem áll a belszegélyen. — Az idén (1899.) ♀-t fogtam, melynek igen nagy kék szeme van és a nagyobb szem fő löt (a 2. sejtben), a 3. sejtben is látható széles, de kisebb kék szem, mely alul is feltűnik.

Epinephela Lycaon Rott. nőstényénél a szemfolt igen változó, így pl. egyiknek csak egy nagy, pupillátlan szeme van az 5. sejtben.

E. Janira ab. semialba Brd. fogtam oly nőstényt, melynél a felső szárny felülete egészen fehér, míg az alsó szárny csak kissé fehéres. A fonák oldalon a felső szárny szintén fehér, csak tő felé kissé sárgás; az alsó szárny világos-szürke, sávja világosabb, csaknem fehér.

Dahlström Gyula.

Pótlék a magyar bogárkatalógushoz.

E folyóirat mult évi (1898.) kötetének 99 —102. és 114—118. lapjain közölt első pótlékom megjelenése óta tekintélyes számú adatok birtokába jutottam, melyeket ez alkalommal közlök. Ezen